

Таким чином, факти діяльності чеського музиканта-скрипаля Зденека Рудольфовича Комінека дають можливість говорити про вплив його особистості на стан музичної освіти на Кам'янецьчині., що здійснювався як важлива складова культурно-історичного процесу подільського регіону.

Список використаних джерел:

1. ПАСЩ (Приватний архів Станіслава Щипанського) – Збірка знімок.
2. Музыкальная энциклопедия: У 6 т. \Редкол.: А.М Прохоров (председатель) и др. – М.: Советская энциклопедия, 1982. – Т. 6. – С. 315.
3. ПААП (Приватний архів Анатолія Прияна) – Збірка знімок та особистого архіва родини Комінек.
4. ПААП – Збірка знімок та особистого архіва родини Комінек.
5. ДАХМО (Державний архів Хмельницької області) – Ф.р-2951 Кам'янець-Подільський музичний технікум. 1928-1930рр. – Оп 1. – Спр. 5. Відомості на виплату зарплати за 1928р. – 33-34 арк.
6. ДАХМО– Ф.р-5 Інспектура народної освіти виконкому Кам'янецької окружної ради. 1922-1930 рр. – Оп 1. – Спр.702. Матеріали реорганізації Кам'янець-Подільський музичної школи. 27 арк.
7. ПААП – Збірка знімок та особистого архіва родини Комінек.
8. Будзей О. Від «Нового світу» до ... нових надій / Олег Будзей // Подолянин. – 2006. – 15 вересня. – С. 7.
9. Протягом десятиріч Львівська середня спеціальна музична школа // Поступ. – 2004. – 7 лютого.
10. Іванов В. Ф. Тадеуш Ганицький. – Кам'янець на Поділля – Миколаїв-Вінниця: ВМГО «Розвиток», 2007. – 123 с.

Рудавіна І.Г.

*завідувач центру безперервної освіти,
Харківська державна академія культури*

ТЕАТРАЛЬНІ МУЗЕЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМА КЛАСИФІКАЦІЇ

Сучасний етап розвитку української музеєзнавчої науки характеризується вивченням процесу виникнення і розвитку музейних закладів у культурологічній парадигмі – як явищ культури. Останнє потребує узгодження та синтезу понятійно-термінологічного апарату, зокрема класифікації групи театральних музеїв України.

На думку автора, самоорганізоване системне утворення – театральні музеї правомірно вивчати на підставі загальноприйнятої наукової класифікації за профільним принципом, оскільки саме профіль музею характеризує групу музейних закладів з типовими рисами як явище і впливає на всі напрями його діяльності. Профільна класифікація якнайкраще відповідає системній і дозволяє систематизувати і структурувати профільну групу, показати її цілісність, виявити взаємозв'язок видових підгруп театральних музеїв між собою і з зовнішнім середовищем, визначити їх ієрархічність, диференціювати за функціональним призначенням.

Проте, проблема профільної класифікації і систематизації театральних музеїв у вітчизняному музеєзнавстві на науковому рівні не розглядалась. Так, вітчизняні радянські науковці визначали профіль театральних музеїв України

як художній, театральний, мистецький, літературний або взагалі обминали це питання [1, с. 765; 2, с. 28; 3, с. 25-27]. Ймовірно, останнє було пов'язано з тим, що в Україні існував (і існує) один театральний музей, що документує історію національної театральної культури в усьому обсязі. До того ж, театральні музеї України не розглядалися вітчизняними науковцями й як цілісність.

Вивчення документальних та наукових джерел стосовно сучасного етапу розвитку вітчизняного музеєзнавства показало – питання профільної класифікації театральних музеїв залишається дискусійним. М. Рутинський, наприклад, класифікуючи музейну мережу України за «профільними типами» театральні музеї приєднує до музеїв літературного профілю [4]. В законі України «Про музеї та музейну справу» (1995 р.) про театральні музеї не згадується взагалі [5]. В доповненні до закону України «Про музеї та музейну справу» (2010 р.) профіль театральних музеїв визначають як мистецький, але структуру (види музеїв) профільної групи не надано [6, с. 6].

Однак, мистецький профіль – уніфіковане поняття. Згідно структури мистецтвознавства мистецький профіль охоплює комплекс музеїв різних видів мистецтва (театрального, музичного, образотворчого, хореографії, фото і кіномистецтва та ін.) і відповідно складається з підгруп (видів). Кожна підгрупа (вид) групи музеїв мистецького профілю має тенденцію до урізноманітнення, розширення й утворення самостійних груп – підвидів. Така класифікація значно ускладнює не тільки визначення профільної приналежності музейних закладів у науковій літературі (наприклад: підвид притеатральних музеїв видової групи театральних музеїв групи музеїв мистецького профілю), а й вивчення закономірностей виникнення та виявлення специфіки діяльності кожної з підгруп профільної групи, негативно відбивається на організації їх практичної діяльності та тематиці досліджень. Можна припустити, що саме з цієї причини не існує жодної наукової праці, присвяченій театральним музеям України.

Таким чином, проблема профільної класифікації театральних музеїв України потребує науково обґрунтованої корекції (перекласифікації).

Основоположними ознаками профільної класифікації театральних музеїв України обрано наявність профільної дисципліни – театрознавства, зв'язок з конкретною галуззю культури та видом мистецтва – театральним. Наявність зв'язку виявляється й в складі фондкових колекцій театральних музеїв та їхній структуризації і класифікації, в тематиці науково-дослідної, експозиційно-виставкової діяльності, змісті культурно-освітньої роботи. Профіль меморіальних музеїв, присвяченим діячам театру, визначається характером діяльності меморуючої особи та зв'язком з конкретним видом мистецтва. В основі функціонування профільної групи – історія театру та театральномистецького життя в Україні.

Між музейно-театральними закладами різного виду в межах групи встановилися визначені зв'язки і відносини:

- театральний музей державного значення (головний) – фіксує і транслює історичний розвиток театру і його найважливіші явища в масштабах України;
- регіональний театральний музей – відтворює специфіку театральномистецького життя регіону;
- притеатральний музей – доповнює інтерпретацію процесу розвитку театру в Україні особливостями функціонування конкретного театального колективу;

– меморіальний музей – надає більш детальну інформацію про духовну спадщину видатних діячів українського театру.

В основу видової систематизації покладено принцип комплектування фондів (який відбиває масштаб фіксації театрального процесу) та функціональний принцип (характеризує функціональне призначенням в межах профільної групи). Наявність взаємопов'язаних внутрішньою структурою один з одним і з середовищем елементів – функціонально окремих одиниць (видів), їх ієрархічність посилюють характеристику профільної класифікації групи театральних музеїв. Взаємодоповнення функціонального призначення елементів (видових підгруп) визначає загальну мету діяльності профільної групи (музеєфікація і трансляція національної театральної спадщини) та сприяє максимально ефективному виявленню їх функціонального призначення як системного утворення. Це відповідає принципу системності культурологічної методології пізнання.

Отже, театральні музеї України на сьогодні є цілісною, самоорганізованою профільною групою. Скоригована профільна класифікація і її систематизація за видом дозволяють вивчати театральні музеї не тільки як самостійну профільну групу, а й як системне утворення (що відповідає сучасним тенденціям музеєзнавчих досліджень в руслі культурології). Це сприятиме більш глибокому розумінню закономірностей виникнення та розвитку театральних музеїв, встановленню взаємозв'язку між театральними музеями різних видів в межах профільної групи, узгодженню наукової організації практичної діяльності по збереженню і трансляції національної театральної спадщини.

Список використаних джерел:

1. Про впорядкування справи відомчої підпорядкованості музеїв України : Постанова РНК УРСР від 7 берез. 1939 р. // Культурне будівництво в Українській РСР. Важливіші рішення Комуністичної партії і радянського уряду. 1917 – 1959 : у 2 т. : зб. док. – К., 1959. – Т. 1: (1917 – червень 1941). – С. 762-765.
2. Бондар М. М. Нариси музейної справи // К., 1959. – 190 с.
3. Мережа державних музеїв системи Міністерства культури Української РСР : додаток до постанови Ради Міністрів УРСР «Про мережу державних музеїв системи Міністерства культури Української РСР» від 20 верес. 1965 р. № 912 // Збірник постанов і розпоряджень Уряду УРСР. – К., 1965. – № 9 (21 серпня, 1 – 28 вересня 1965 р.). – С. 23-29.
4. Рутинський М. Й. Класифікація музеїв України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15290527/kulturologiya/klasifikatsiya_muzeyiv_ukrayini#844. – Назва з екрану.
5. Закон України «Про музеї та музейну справу»: від 29. 06. 1995 р. № 249 / 95 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 25. – Ст. 191.
6. Закон України «Про музеї та музейну справу»: за станом на 20 січ. 2010 р., К., 2010. – 32 с. – (Серія «Закони України»).